

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	AZLL 456 Müasir Azərbaycan dramaturgiyası 3 kredit 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2026/2027-cı tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fil.ü.f.d. İlkiyyə Hacıyeva	
	E-mail:	ilkiyya.hajiyeva@khazar.org ilkiyyemammedova@gmail.com	
	Mühazirə otağı /Cədvəl		
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	Yoxdur		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi/seçmə)	Seçmə		
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	1. Azərbaycan dramaturgiyası antologiyası : 5 cildə / Bakı : Şərq-Qərb, 2007. 2.Dadaşov A. Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. Bakı, Elm və təhsil. 2012 3. Səfərov.C.Teatr və dramaturgiya. - Bakı, Yazıçı,1982. 4.Rəhimli İ. Dramaturgiya və teatr. - Bakı, İşıq,1984. 5. Rəhimli. İ. Azərbaycan milli teatrının poetikası. - Bakı. Qapp-Poliqraf, 2002. 6.Rəhimli. İ. Azərbaycan teatr tarixi Bakı: Çarşıoğlu, 2005 - 864 s. 7.Qarayev. Y. Səhnəmiz və müasirlərimiz. - Bakı,Azərnəşr, 1972. 8.Qarayev Y. Azərbaycan dramaturgiyası müasir mərhələdə.B.,1998. 9.Məmmədov M. Teatr düşüncələri. - Bakı, İşıq,1967. 10. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. 11. Məmməd T.XX əsr Azərbaycan dramaturgiyasının poetikası.B.,1999. 12.www.kitabxana.net- elektron kitabxana. 13.www.google.az- universal axtarış portalı. 14.www.anl.az.-Milli kitabxana 15. www.kulis.az.-azəridilli mədəniyyət və ədəbiyyat saytı. 16. www.sim-az.az azəridilli ədəbiyyat saytı. 17. www.artkaspi.az-mədəniyyət portalı 18.www.manera.az-ədəbiyyat və mədəniyyət portalı 19. www.senet.az- ədəbiyyat və sənət dərgisi 20. http://www.azyb.az/ -Azərbaycan Yazıçılar Birliyi		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktik tapşırıqlar	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix / son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Quiz 1		5
	Quiz 2		5
	Layihə		10
	Davamiyyət		5
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Müasir Azərbaycan dramaturgiyası kursunda dramaturgiyanın tarixi inkişaf mərhələləri öyrənilir. Xalqımızın mədəniyyətində mühüm yeri olan görkəmli dramaturqların əsərlərinə orijinal tədqiqatçı düşüncəsilə təhlil verməklə yanaşı, dramaturgiyamızın bəzi yaradıcılıq problemləri çağdaş ədəbiyyatşünaslıq təfəkkürü əsasında tədris predmetinə çevrilir. Müasir Azərbaycan dramaturgiyası kursunda dramaturgiyamızın inkişaf meyilləri ilə bağlı konseptual yanaşmalar, həmçinin tədrisə cəlb olunan əsərlərin janr poetikası haqqında da dolğun elmi təsəvvür yaradılır.		
Kursun məqsədləri	Müasir Azərbaycan dramaturgiyası fənnini öyrənərkən aşağıdakı nəticələr əldə olunur: FTN 1 – Tələbələr müasir dövr Azərbaycan dramaturqlarının dramaturji yaradıcılığının özəl bədii xüsusiyyətlərini üzə çıxara bilirlər; FTN 2 – Tələbələr təhlilə cəlb olunan pyeslərin dramaturji konflikti, janr və üslubi xüsusiyyətlərini çağdaş ədəbiyyatşünaslıq təfəkkürü işığında dəyərləndirə bilirlər; FTN 3 – Tələbələr çağdaş ədəbiyyatşünaslığı qayğılandıran problemlərə həssas münasibət, müasir		

	elmi-nəzəri tələblər səviyyəsində mühakimə yürütməyi öyrənirlər; FTN 4 – Layihə çərçivəsində tələbələr dramaturji mətnləri səhnələşdirir, aktyor və rejissor işini də həvəskar səviyyədə bacarırlar.										
Təlim nəticələri	Kursun sonunda tələbələr aşağıdakıları edə biləcəklər: 1.Müasir dramaturgiyanı yeni baxışla qiymətləndirmək; 2.Bədii əsərləri təhlil etmək; 3.İrəli sürülən fikir və mülahizələri elmi-nəzəri baxımdan əsaslandırmaq; 4.Təbliğ edilən ictimai-estetik ideali konyukturaya uymadan izah etmək.										
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Davamiyyət Davamiyyət bəli semestr boyunca qeydiyyat aparılaraq final imtahanından əvvəl yazılacaqdır. Hər üzrsüz buraxılan 4 saat (2 dərs) üçün 1 bal çıxılacaqdır. Fəallıq Fəallıq bəli semestr boyunca izlənilərək final imtahanından əvvəl yazılacaqdır. Fəallığa görə bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, mətnlərin təhlilində göstərdiyi fəallığa, semestr boyu həftəlik dərs proqramına hazırlaşmasına, əlavə dərsliklərə və ədəbiyyata göstərdiyi marağa görə veriləcək. Quiz Quizlərin aralıq imtahanından qabaq (5 b) və Final imtahanı ərəfəsində (5b) keçiriləcəkdir. Suallar açıq və qapalı formada olacaqdır. Layihə Seçilmiş mövzu üzrə tələbələrin qrup şəklində hazırladığı layihə 10 bal ilə qiymətləndiriləcək. Layihənin adı: “Oxucudan aktyora: müasir səhnə yozumu” Layihənin tipi : Qrup layihəsi (video və ya canlı təqdimat) Layihənin məqsədi: tələbələrin dram əsərini yalnız oxucu kimi deyil, səhnə adamları kimi qavramasını təmin etmək Təqdimatın müddəti: 10–20 dəqiqə Qiymətləndirmə meyarları <table><thead><tr><th>Meyar</th><th>Fai z</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Mətnin dərk olunması</td><td>30</td></tr><tr><td>2.Rejissor və səhnə işi</td><td>30</td></tr><tr><td>3.Aktyor oyunu və təqdimat</td><td>20</td></tr><tr><td>4.Yaradıcılıq və orijinallıq</td><td>20</td></tr></tbody></table> İmtahan haqqında 1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. 3. Aralıq və final imtahanlarının hər ikisində suallar qapalı və açıq formada verilir. 4. Final imtahanında suallar aralıq imtahanından sonra keçilmiş materialların əsasında tərtib olunur. Generativ Süni İntellektdən (GSI) istifadə qaydaları Müasir Azərbaycan dramaturgiyası fənninin tədrisində generativ süni intellekt (GSI) alətlərindən yalnız tələbənin öyrənmə, tədqiqat və fərdi inkişaf fəaliyyətini dəstəklədiyi, onun müstəqil düşünmə, yazma, təhlil və kommunikasiya bacarıqlarını əvəz etmədiyi hallarda məqsədyönlü, məsuliyyətli və şəffaf şəkildə istifadəsinə icazə verilir. GSI fənni üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə edilə bilər, lakin tələbənin özünün formalaşdırma olduğu fikir, argument, təhlil, mətn və yekun nəticələri əvəz etməməlidir. Tələbə GSI-dən istifadə etdiyi halda bunu təqdim etdiyi müvafiq iş və ya materialda açıq şəkildə	Meyar	Fai z	1.Mətnin dərk olunması	30	2.Rejissor və səhnə işi	30	3.Aktyor oyunu və təqdimat	20	4.Yaradıcılıq və orijinallıq	20
Meyar	Fai z										
1.Mətnin dərk olunması	30										
2.Rejissor və səhnə işi	30										
3.Aktyor oyunu və təqdimat	20										
4.Yaradıcılıq və orijinallıq	20										

bəyan etməli, istifadə etdiyi GSİ alətini və ondan hansı məqsədlə yararlandığını göstərməlidir. GSİ-dən istifadənin gizlədilməsi və ya GSİ tərəfindən yaradılmış məzmunun tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi akademik dürüstlük və şəffaflıq prinsiplərinin pozulması hesab olunur və tələbə bu pozuntuya görə universitetin müvafiq qaydalarına əsasən məsuliyyət daşıyır. Eyni zamanda, GSİ tərəfindən yaradılan və ya təqdim olunan məlumatların düzgünlüyünün, etibarlılığının və obyektivliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət tələbənin öz üzərinə düşür. GSİ tərəfindən təqdim olunan məlumatda faktla bağlı səhv, uydurma məlumat və ya istinad, yanlış nəticə və qərəzli məzmun olduqda, həmin məlumatın yoxlanılmadan tələbə tərəfindən təqdim edilən işə daxil edilməsi tələbəni məsuliyyətdən azad etmir. Tələbə istifadə etdiyi məlumatın məzmununa və təqdim etdiyi işin akademik dürüstlük, elmi etibarlılıq və fənnin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyır. İmtahanlar və müəllim tərəfindən müstəqil bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş tapşırıqlar zamanı GSİ alətlərindən istifadəyə yol verilmir. Dərs zamanı ayrı-ayrı tapşırıqlar üçün GSİ-dən istifadəyə xüsusi məhdudiyyət və ya qadağa tətbiq edilə bilər. Bu tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyən edilir: 1. Şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi 2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi 3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal). Süni intellektdən istifadəyə icazə verilən hallar: • müasir Azərbaycan dramaturgiyasına aid əsərlər, dramaturqlar və ədəbi proses haqqında əlavə məlumatların əldə edilməsində; • dramaturji janrlar, konflikt, süjet, kompozisiya, dialoq, monoloq, remarka, obraz sistemi və digər nəzəri anlayışların izahında; • dramaturji əsərin mövzu, ideya, problematika və struktur xüsusiyyətlərinin müəyyən edilməsi zamanı köməkçi vasitə kimi; • əsərlərin müxtəlif dramaturji və ədəbi-estetik xüsusiyyətlərinin müqayisəsində; • dramaturqun yaradıcılıq üslubu və əsərin ədəbi konteksti haqqında ilkin araşdırma aparılmasında; • tələbənin hazırladığı dramaturji mətn təhlilinin dil, üslub və məntiq baxımından yoxlanılmasında; • seminar və müzakirələr üçün sualların, debat mövzularının və problem situasiyalarının hazırlanmasında; • müxtəlif interpretasiya və tənqidi yanaşmaların müqayisə edilməsi məqsədilə; • təqdimat və layihə işləri üçün ilkin planın hazırlanmasında; • süni intellektdən əldə edilən məlumatların etibarlı elmi və ədəbi mənbələrlə yoxlanılması və istifadəsinin qeyd edilməsi şərtlə. Süni intellektdən istifadəyə icazə verilməyən hallar: • tələbənin müstəqil şəkildə oxuyub təhlil etməli olduğu dramaturji əsərin tam məzmun və interpretasiyasını süni intellektdən hazır şəkildə əldə etmək; • əsərin mövzusu, ideyası, konflikti, obrazları və dramaturji xüsusiyyətləri barədə müstəqil təhlil aparmadan süni intellekt tərəfindən hazırlanmış cavabları təqdim etmək; • ədəbi-tənqidi təhlil tələb edən və digər fərdi tapşırıqları tamamilə süni intellektə hazırlatmaq və öz işi kimi təqdim etmək; • dramaturji əsərin müəllif mövqeyi və bədii-estetik xüsusiyyətləri ilə bağlı süni intellektin verdiyi şərhləri şəxsi fikir və müstəqil interpretasiya kimi təqdim etmək; • müəllimin icazəsi olmadan imtahan və digər qiymətləndirmə fəaliyyətləri zamanı süni intellektdən istifadə etmək; • süni intellekt tərəfindən yaradılmış uydurma əsər adlarını, dramaturqları, sitatları, tənqidi fikirləri və elmi mənbələri həqiqi məlumat kimi təqdim etmək; • əsərin mətnini və ya konkret səhnələrini təhlil etmədən yalnız süni intellektin ümumi cavablarına əsaslanmaq; • süni intellektdən alınmış məlumatları mənbə etibarlılığı baxımından yoxlamadan akademik işdə istifadə etmək; • süni intellektdən istifadə faktını bilərəkdən gizlətmək və onun hazırladığı materialı tələbənin müstəqil işi kimi təqdim etmək.			
Cədvəl			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik / Tapşırıqlar

1		Azərbaycan dramaturgiyasının tarixi inkişaf xüsusiyyətləri. Dramatik növ və onun janrları.	1.Rəhimli. İ. Azərbaycan teatr tarixi Bakı: Çarşıoğlu, 2005 2.Qarayev Y. Azərbaycan dramaturgiyası müasir mərhələdə.B.,1998. https://ek.anl.az/lib/item?id=chamo:6168&fromLocationLink=false&theme=e-katalog https://ek.anl.az/lib/item?id=chamo:24462&fromLocationLink=false&theme=e-katalog Tapşırıq: Əgər Azərbaycan dramaturgiyasının tarixi inkişafını yalnız üç janr vasitəsilə təqdim etmək mümkün olsaydı, hansı janrları seçərdiniz? Seçiminizi nəzəri və ədəbi nümunələrlə əsaslandırın.
2		İ.Əfəndiyev və dramaturgiyada lirik-psixoloji üslub: “Məhv olmuş gündəliklər”. İ.Əfəndiyevin tarixi dramları: ”Şeyx Xiyabani” ”Hökmdar və qızı”	1. Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://ek.anl.az/lib/item?id=chamo:276297&fromLocationLink=false&theme=e-katalog https://ek.anl.az/lib/item?id=chamo:4108&fromLocationLink=false&theme=e-katalog https://anl.az/el/Kitab/2014/2002-1244.pdf Tapşırıq 1: Obrazların şəxsi arzuları ilə ictimai və mədəni dəyərlər arasındakı ziddiyyəti təhlil edin. Tapşırıq 2: Bu əsərlərdə sevgi, seçim, azadlıq və fədakarlıq anlayışlarının necə təqdim olunduğunu müqayisə edin.
3		B.Vahabzadənin dramları: “Atamın kitabı”, “Özümüzü kəsən qılınc”	1. Qarayev Y. Azərbaycan dramaturgiyası müasir mərhələdə.B.,1998. 2. Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=10902&pno=193 Tapşırıq 1: Müəllifin tarixi hadisələrə və milli məsələlərə münasibətində hansı orqan və fərqli cəhətlərin olduğunu müəyyən edin. Tapşırıq 2: “Bəxtiyar Vahabzadənin “Atamın kitabı” və “Özümüzü kəsən qılınc” dramlarında milli yaddaş və özünüdərk problemi” mövzusunda yazı yazın.
4		N.Xəzrinin dramları: “Mirzə Şəfi”, “Torpağa sancılan qılınc”.	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Rəhimli. İ. Azərbaycan milli teatrının poetikası. - Bakı. Qapp-Poliqraf, 2002. Tapşırıq: “Nəbi Xəzrinin “Mirzə Şəfi” və “Torpağa sancılan qılınc” dramlarında şəxsiyyət və tarix problemi” mövzusunda yazı yazın.
5		Anarın pyesləri: ”Adamın adamı”, “Səhra yuxuları”, “Şəhərin yay günləri”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=15666&pno=321 Tapşırıq: İnsan, zaman və cəmiyyət kontekstində Anarın “Adamın adamı”, “Səhra yuxuları” və “Şəhərin yay günləri” pyeslərini müqayisəli təhlil edin.

6		V.Səmədoğlunun pyesləri: “İntihar”, “Mamoy kişinin yuxuları”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Rəhimli. İ. Azərbaycan milli teatrının poetikası. - Bakı. Qapp-Poliqraf, 2002. https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=45534&pno=273 Tapşırıq: Vaqif Səmədoğlunun “İntihar” və “Mamoy kişinin yuxuları” pyeslərini insanın daxili dünyası və ekzistensial problemlər kontekstində müqayisəli təhlil edin.
7		A.Məsudun pyesləri: “Can üstə”, “Qatarın altına atılan qadın”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=323341&pno=297 Tapşırıq: Afaq Məsudun “Can üstə” və “Qatarın altına atılan qadın” pyeslərini insanın daxili dünyası və mənəvi-psixoloji vəziyyəti kontekstində müqayisəli təhlil edin. Əsərlərdə insanın tənhalıq, ölüm, həyatla bağlı düşüncələrinin ifadə xüsusiyyətlərini şərh edin.
8		Elçinin dramları:“Şekspir”, “Mənim sevimli dəlim”, “Qatil”.	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2.Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=vtls000277932 Tapşırıq: “Elçinin “Qatil” pyesində insanın mənəvi-psixoloji böhranı və vicdan problemi” mövzusunda esse yazın.
		Aralıq imtahanı	
9		Zəfər bayramı	
10		F.Mustafanın pyesləri: “Adsız”, “İlgim”, “Vida marşı”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=9862&pno=240 Tapşırıq: “F.Mustafanın “Vida marşı” pyesində valideyn və övlad problemi” esse yazın.
11		K.Abdullanın pyesləri: ”Ruh”, “Casus “	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=9946&pno=106 https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=735545&pno=820 Tapşırıq: Əsərlərdə realılıqla qeyri-reallıq arasındakı sərhədlərin necə qurulduğunu təhlil edin.

12		E.Hüseynbəylinin pyesləri: “Qaçaq qocalar”, “İmperator”, “Adəm və Həvvə”.	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://ek.anl.az/lib/item?id=chamo:514763&fromLocationLink=false&theme=e-katalog Tapşırıq: E. Hüseynbəylinin “Adəm və Həvvə” pyesində ilkin insan obrazlarının müasir düşüncə kontekstində yozumunu araşdırın.
13		Ə.Əmirlinin dramları:”Mesenat”, “Ağa Məhəmməd şah Qacar”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Rəhimli. İ. Azərbaycan milli teatrının poetikası. - Bakı. Qapp-Poliqraf, 2002. https://web2.anl.az/read/page.php?bibid=16678&pno=287 Tapşırıq: Ə. Əmirlinin “Mesenat” pyesində xeyriyyəçilik və milli maarifçilik ideyalarının bədii ifadəsini araşdırın.
14		İlqar Fəhminin pyesləri: “Son reportaj”, “Zümrüd parıltısı”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. https://ek.anl.az/lib/item?id=chamo:415159&fromLocationLink=false&theme=e-katalog Tapşırıq: İlqar Fəhminin “Zümrüd parıltısı” pyesində insanın mənəvi dünyası və daxili seçimləri problemini araşdırın. Əsərin adının simvolik mənasını təhlil edin.
15		Aygün Həsənoğlunun pyesləri: “Mağara”, “Davul”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil, 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm, 2002. Tapşırıq: Aygün Həsənoğlunun “Davul” pyesində hadisələrin inkişaf dinamikasını və dramatik konfliktin quruluşunu təhlil edin.
16.		2020-ci illər dramaturgiyası: Hidayət Orucov “İrəvanda yanan çıraq”, Sevinc Elsevər “Çiçəkli məktublar”, Mehriban Ələkbərzadə “Kod adı:V.X.A.”	1.Dadaşov A.Müasir Azərbaycan dramaturgiyası. B.,Elm və təhsil. 2012 2. Əfəndiyev T. Azərbaycan dramaturgiyasında metodlar.Bakı,Elm,2002. Tapşırıq: 2020-ci illər Azərbaycan dramaturgiyasını əvvəlki dövrlərin dramaturji mətnləri ilə müqayisə edin və əldə etdiyiniz nəticələri əsaslandırılmış tezislər şəklində təqdim edin.
		Final imtahanı	